

# Üç Hadîs-i Şerîften Çıkan Dokuz Başarı Kaynağı, Güzellik

*Eûzübillâhimine'sşeytânirracîm*

*Bismillâhirrahmânirrahîm.*

*el-Hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemin. Ve's-salâtu ve's-selâmu alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn Muhammedini'l-Mustafâ ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.*

Muhterem kardeşlerim!

Allahu Teâlâ hazretleri bize ve âlemlere rahmet olarak Muhammed-i Mustafâ, Peygamberimiz, Ebu'l-Kâsım, Habîbullah Efendimiz'i gönderdi. Ona Kur'ân-ı Kerîm'i indirdi. Bize ona tâbi olmayı emretti.

## a. İmtihanı Başarıp Allah'ın Rızasını Kazanmanın Pratik Yolu

Bizim Allah'ın rızasını kazanmamız, dünya imtihanını başarmamız, iyi kul olmamız için Resûlullah Efendimiz'e bağlanmamız, Kur'ân-ı Kerîm'i anlamamız, okumamız, dinlememiz, uygulamamız gerekiyor. Kur'ân-ı Kerîm'i en güzel şekilde kendi hayatında Peygamber Efendimiz uygulamıştır ve nasıl uygulanacağı

hakkındaki incelikleri de en güzel tarzda bize Peygamber Efendimiz anlatmıştır.

Onun için ben şahsen yanımda Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerîflerini gezdirmeyi tercih ediyorum. Genellikle Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerîflerinden konuşuyoruz. Böylece daha bereketli, daha sıhhatli, daha kıymetli bir konuşma olmuş oluyor. Özel ve güncel konularla ilgili konuştuğumuz zaman belki hata ederiz, belki doğru olur, belki yanlış olur; ama Peygamber Efendimiz'in sözleri üzerine konuşunca iyi bir şey yapmış oluruz diye böylece sağlam bir yol tutturmuş oluyoruz.

Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerîfleri onun mübarek sözleridir veyahut onun hakkındaki bazı bilgilerdir; “Şöyle hareket etti, böyle yaptı...” diye onu anlatan bazı haberlerdir.

Şimdi burada açılan sayfada gelen hadîs-i şerîfleri okuyacağım. Birinci hadîs-i şerîf:

*Selâsün yüdrikü bihinne'l-abdu regâibe'd-dünyâ ve'l-âhireti: es-Sabru ale'l-belâi ve'r-rıdâ bi'l-kadâi ve'd-duâu fi'r-rıhâ'.*

*Sadaka Resûlullah.*

Bu hadîs-i şerîfi Umran b. Husayn *radiyallahu anh* isimli bir sahabi rivayet etmiştir. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz bu hadîs-i şerîfinde bize bildiriyor ki;

“Üç şey kul tarafından yapıldığı takdirde o kul dünyanın ve âhiretin her türlü mükâfatına nâil olur.”

“Dünyada da âhirette de büyük mükâfatlara erer. Maddî manevî çok büyük kazançlar sağlar.”

Bunlar nelerdir?

1. *es-Sabru ale'l-belâi*. “Belâyaya sabretmek.”

2. *Ve'r-rıdâ bi'l-kadâi*. “Allah’ın mukadderâtı olarak alınaya yazmış olduğu yazıya, başına gelen olaylara rıza göstermek, isyan etmemek, Allah’a karşı gelmemek, itiraz etmemek.”

3. *Ve'd-duâu fi'r-rıhâi*. “İhtiyacı olmadığı, sıhhatli olduğu, keyfi yerinde olduğu genişlik zamanında da Allah’ı unutmayıp dua etmek.”

Bu üç şeyle insan dünyanın ve âhiretin büyük mükâfatlarına erer.

“Büyük mükâfat” diye tercüme ettiğimiz kelime *regâib*dir. Receb’in ilk cuma gecesine de “Regâib gecesi” deniliyor. Regâib gecesi denmesinin sebebi; o gecede Allah kullarına çok mükâfatlar vereceği için, kullar çok büyük lütuflara erdiği için. Receb’in o ilk cuma gecesi, yani perşembeyi cumaya bağlayan gece... O geceye [bu] ismi melekler vermişler. “Bu gece Allah’ın çok mükâfat dağıttığı gece- dir.” diye, meleklerin özleyerek bekledikleri [gece...] *Regâib*, “büyük mükâfat, mânevî mükâfat” demek.

Bu hadîs-i şerîfle Peygamber Efendimiz’in bize bildirdiği önemli, güzel, mükâfat kazan- maya sebep olacak şeylerden birincisi; belâya sabretmek.

*Belâ*, Arapça’da özel, hakikî mânâsıyla, lügattaki mânâsıyla “imtihan” demektir. *İbtîlâ* da derler. O kelime de aynı kökten gelir. *Bela* da derler. *Bela*, bizim anladığımız mânâda, “insanın başına gelip çatmış tatsız olay” de- mek değildir; “imtihan” demektir. Mesela ri- vayetlerde; *belâen hasenâ* “İyi bir imtihanla imtihan olmak” diye de geçiyor.

Hayatta başımıza gelen olayları aslında bize Allah nasip ediyor. Kaderde varmış, İngiltere'ye gelmişiz. Kaderde varmış, şu dükkânları açmışız. Kaderde varmış, meğrese diyâr-ı gurbette çalışacakmışız. Kaderde varmış da şu olacakmış, bu olacakmış... Bunlar alınımızın yazısı, oluyor. Bunlar hayatın birer cilvesi... Çeşitli olaylar; bazen üzücü olay, bazen başkalarının imrendiği, “Ah benim de olsa!” diye özendiği olaylar... Mesela bazısı zengin oluyor, güzel arabası oluyor, evi oluyor da başkaları da imreniyor; “Benim de şöyle arabam olsa, benim de bu kadar güzel evim olsa...” diyor. Bunlar da imtihan. Allah o zaman zenginlikle imtihan ediyor. “Ben buna güzel şeyler verdim, bakalım bu imtihanı başaracak mı? Bunun karşısında şımarmadan iyi bir kul olarak kulluğunu yapacak mı?” [diyor.] O da bir imtihan. Bazen ihtiyaç ve fakirlik hâli olabiliyor, o da bir imtihan. Bazen hastalık oluyor, hastalık da bir imtihan. “Bakalım sabredecek mi, yoksa ‘Bana bu hastalığı niye verdin yâ Rabbi!’ diye ağzını açıp, gözünü yumup ileri geri konuşacak mı?” Bu da bir imtihan...

Hayatta karşılaştığınız sevindirici veya üzücü olaylar sizin imtihanınız. Size öyle geliyor. Allah sizin o olayın karşısındaki davranışınızı değerlendirecek. Ya iyi karşılıklıta bulunursanız sevap alacaksınız; ya da feverân ederseniz, isyan ederseniz, ağzınızı bozarsanız, kafanızı bozarsanız, davranışınızı bozarsanız, o zaman da günaha gireceksiniz.

Mesela İlâhiyat fakültesi mezunlarından kız taleberimden bir talebem vardı. Onun yıllarca çocuğu olmuyordu. Sonra Allah bir çocuk verdi. Ama dünya güzeli bir bebek; gerçekten gül gibi yanakları vardı, çok güzeldi. Bakmaya kıyılmayacak kadar güzel bir bebektir. Bir hafta kadar yaşadı. Zaten zor doğmuştu. Birkaç yıl beklediler, bebek olmadı... Ondan sonra maa-lesef bebek vefat etti, yaşamadı. Tabii o acı bir imtihan, zorlu bir imtihan, çok zor bir soru. Böyle bir sorun karşısında insanın kendisini tutması bir hayli zor. Bizim bu kız talebemiz kendini tutamadı. İmanını bile zedeleyecek Allah'a karşı isyankâr sözler söyledi. Yani bebeğin acısına dayanamadı, üzüntüsünden çok kötü sözler söyledi, çok kötü duruma düştü. İmtihanı kaybetti.

Bazen de başka türlü olur: Allah bağ bahçe verir, üzüm verir. Adam yoldan geçen yolcuya bir salkım vermez... Ondan sonra ertesi gün bakar; bir kırağı gelmiş, bütün bağ gitmiş. Kur'ân-ı Kerîm'de böyle anlatılan olaylar var. "Aman aranızda bir fakir sokulmasın. Yarın üzümleri toplayacağız. Dikkat edin, meyveleri vermek yok!" diye akşamdan kararlaştırıyorlar. Gece bir felâket oluyor, bütün mahsul helâk oluyor. Sabaha gidiyorlar, bakıyorlar ki hepsi mahvolmuş, kırağı çalmış, bozulmuş... O da bir imtihan.

Binâenaleyh, biz mü'minler, -kadere, Allah'a, âhirete inanmış insanlar- dünyanın bir imtihan yeri olduğunu bilen, her hareketimizin bizim sorumluluğumuza ait olduğunu, omuzlarımızdaki meleklerin iyilikleri kötülükleri yazdığını bilen insanlar; nasıl davranmamız lazım?

Üzücü olayların karşısında da mâneviyâtımızı bozmadan sağlam durmamız lazım.

İnsanların başına çeşitli olaylar geliyor. Kraliçe Diana ile nişanlısı gittiler, bitti... Onların sayfası kapandı mesela... O adamın zengin babası oğlunu kaybetti; acı bir olay... Ne

yapalım, kader, Allah'ın imtihanı, dünya hayatı böyle... Çeşitli şekillerde olabilir. Bazen ne o kadar aşırı acı olur, ne o kadar aşırı tatlı olur; orta olur, günlük olay olur. Ama günlük olayda da insan bazen kaybeder, bazen kazanır.

## **b. Hızır'ın a.s. (Muhtemel) Günlük Hayatta Sınavını Kaybeden Kişinin Hikayesi**

Benim bir yakınım var. Aksaray pazarına gitmiş; ev için yiyecek içecek, taze taze meyve almış. Turfanda yeni çıkmış salatalıklar, çıtır çıtır; onlardan da çok büyük para vermiş, almış. Turfanda yeni olunca pahalı oluyor. Almış. Getirmiş, arabasının bagajını açmış, arabasının arkasına bunları koyarken adamın birisi arkasına gelmiş. Kendisi anlatıyor: Baktım güçlü kuvvetli, iri yarı, dinç, sağlam bir insan, hırpânî kılıklı:

“Ağabey, şu salatalıklardan bir tane bana versene!” demiş.

O da demiş ki;

“Sen o salatalığın bir tanesinin kaç para olduğunu biliyor musun?”



Çok pahalı, turfanda... İmtihan ya, gelip de onu istiyor.

Sonra eğilmiş, yine alıp verecek. Ama dayanamamış, bu lafı söylemiş, içine zor gelmiş. Bir kilo domates istese -fakire- verecek, üç tane ekmek istese verecek; ama turfanda salatalık, zaten sayılı almış, bir tanesi şu kadar para, zor almış, “Babam yesin, annem tatsın.” diye almış. Dilenci gidiyor, onu istiyor:

“Şu salatalıktan ver bana!”

“Sen onun kaçta olduğunu biliyor musun?” demiş.

“Eğildim, vermeye niyetim var. Salatalığı aldım, döndüm; adam yok! Halbuki alandayım.” diyor.

Aksaray’a giderken, Vatan caddesinde Aksaray’a yakın yerinde sol taraftan oradaki barakaları, çarşığı geçtikten sonraki meydanlık yer... Orada evliyâ kabri var, onun ötesi boş alan...

“O benden istedi; ben eğildim, vereceğim. Döndüm, baktım; adam yok!” diyor.

“Adam kayboldu! Şöyle baktım yok, böyle baktım yok, arkama baktım yok! Adam yok oldu!” diyor.

İmtihan, gitti, imtihan bitti... O çok para verdiği için zorlandı.

Cömert bir insan, milyarlarla hayır yapan bir insan. Ben şahidim, biliyorum. Ama demiş ki;

“Sen onun kaç a alındığını biliyor musun?”

Yine de vermeye niyetlenmiş, belki de imtihanı kaybetmedi... O sözü söylemeseydi daha iyi olacaktı. Orada imtihan oluyor. Dönmüş bakmış, yok.

Kendisi anlatırken; “Hızır *aleyhisselâm*’dı muhakkak!” diyor. “Çünkü bir yere gitmesi mümkün değil, etraf تنها.... Baktım, yok oldu, kayboldu!” diyor.

Böyle de olur. Bu düz bir imtihan, yani çok aşırı bir imtihan değil. Bazen çok aşırı olur. Mesela insanın en çok sevdiği yavrusunun ölümü çok acı bir şey...

Hâsılı, biz Allah’a inanmış insanlar dünyada imtihan edildiğimizi biliyoruz. Hayat bir

imtihandır. Karşılaştığımız her olay bir imtihandır. Biz bu imtihanda eğer hoşumuza gitmeyen şeylerle karşılaşmışsak Allah'la aramızı bozmamalıyız.

Öyleleri var ki belki arabesk musikîde duyuyorsunuz. Ben bazen bindiğim minibüsten inmek istiyorum. Çünkü adam arabesk musikîyi sonuna kadar açıyor. Ondan sonra güya orada şarkı var, musikî parçası var; Allah'a çatıyor:

“Benim başıma bu belayı niye verdin Allahım!..”

“Ya şimdi başımıza taş yağacak. Durdur şu minibüsü, ben ineyim aşağı... Ya bunu kapat, ya ineyim!” diyorum.

Bu kadar tatsız adamlar var, yanlış işler yapıyor.

İmtihan... Allah insanları imtihan ediyor. Kaybeden insandır. Sabrederse sabrın mükâfatı olur. Şükrederse şükrün mükâfatı olur. Şükretmezse şükürsüzlüğün cezası olur. Sabretmezse sabırsızlığın cezası olur. Kesin... Peygamberlerin dahi -hayatlarından biliyoruz-

başlarına zorlu imtihanlar gelmiştir. Peygamber Efendimiz'in hayatının hiç de *comfortable* bir hayat olmadığını biliyoruz; ne kadar sıkıntılı bir hayat olduğunu hepimiz biliyoruz. Nuh *aleyhisselâm*'ın sıkıntılarını biliyoruz. Musa *aleyhisselâm*'ın Firavun'dan ve kavminden çektiklerini biliyoruz. İbrahim *aleyhisselâm*'ın Nemrut'tan ve kavminden neler çektiğini biliyoruz. Her peygamberi biliyoruz.

### c. Sabrın Müthiş Ödülleri

Şimdi bize bu akşam buradaki sohbet konusu olarak kurayla çıkan birinci hususta Peygamber Efendimiz'in birinci nasihati kitaptan çıkan havaya, mânâya göre:

“Sabırlı olun. Başınıza bir hal gelirse bağırmayın, feryad etmeyin, metin olun. Sağlam durun. Bilin ki Allah sizi imtihan ediyor. ‘Bu da geçer, bu da bir imtihan; sabredeyim.’ deyin!”

İnsan böyle sabredilecek bir olayla karşılaştığı zaman;

إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ

*Innâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn.*<sup>1</sup> “Biz Allah’ın kullarıyız, Allah’ın huzuruna döneceğiz. Allah’tandır.” diyecek, sabredecek.

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

*Inna’llâhe mea’s-sâbirîn.*<sup>2</sup> “Hiç şüphe yok ki Allah sabredenlerle beraberdir.”

Yani “Sevdiği için yanındadır, onların cephesindedir, onları tutar.” demek.

إِنَّمَا يُوفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ

*Innemâ yüveffe’s-sâbirûne ecrehüm biğayri hisâb.*<sup>3</sup> Herkese mükâfatları sayıyla ölçüyle verilirken, sabredenlere mükâfatları ölçüye sığmayacak, tarif edilmeyecek kadar çok verilir.

İslâm’da bir müslümanın çok sevap kazanması yollarının, geniş imkânlarının bir tanesi

---

<sup>1</sup> 2/Bakara, 156.

<sup>2</sup> 2/Bakara, 153.

<sup>3</sup> 39/Zümer, 10.

sabırdır. Sabır tarafında insanın sevap hazinesine güldür güldür billur gibi sevap gelir. Sabredecek. Çünkü hayat karmaşık/karışık bir olaydır. Bu karışık olayların bazıları tatlıdır, bazıları tatsızdır. Ne yapalım... Tatlılarını ayırıp da tatsızlarını itemeyiz. Hepsi beraber gelir. Allah bize tatlı şeyler verirken O'nunla dost olup da acı şeylerle karşılaştırdığı zaman O'na isyan etmek kulluğa yakışmaz. Onun için sabırlı olacak.

Bilmiyorum, içinizde sabretme durumunda olan insanlar var galiba, böyle bir nasihat geldi.

Sabredin, sabrederseniz mükâfat alırsınız. Allah sabredenlerle beraberdir. Sabredenlere sevaplar çok gelir. Bu bir.

İkincisi; *ve'r-rıdâ bi'l-kadâ'*. "Allah'ın takdirâtına, mukadderâtına rıza göstermek."

Biliyoruz ki olayları Allah *levh-i mahfûza* yazıyor, mukadderât oluyor. İnsanın ömrü belli, ne kadar yaşayacağı ezelden mâlum. Rızkının ne miktar olduğu belli, kaç tane pizza yiyeceği sayılı... Her şey mâlum. Allah bunu en ince [teferruâtına] kadar biliyor.

İnsanın -Kaza dediğimiz iki arabanın çarpışması değil; *kazâ-ı ilâhî*, “Allah’ın hükmü” demek.- Allah’ın hükmüne rıza göstermesi; “Tamam yâ Rabbi! Neylersen hoştur, kabulümdür.” demesi lazım.

“Neylerse güzel eyler” diye bir ilâhi -İbrahim Hakkî-i Erzurûmî hazretlerinin şiiri- var:

*Hakk’ın olıcak işler*

*Boştur gam u teşvişler*

*Ol [hikmetini] işler*

*Mevlâ görelim neyler, neylerse güzel eyler*

Başka bir şair de diyor ki:

*Hoştur bana senden gelen*

*Ya goncagül yahut diken*

*Ya hil’at ü yahut kefen*

*Lütfun da hoş, kahrın da hoş*

İyi bir derviş, iyi bir sûfî, iyi bir mü’min Allah’tan olan şeyleri hoş karşılar; yani tahammülle, sabırla karşılar, bozulmaz. Allah’ın hükmüne, kazasına, kaderine razı olur.

Bu hususta benim sevdiğim bir hikâye var, kitaplarda okumuştum, çok beğenirim:

Eski zamanda iyi bir derviş, olgun bir kimse, evliyâ yolunun yolcusu iyi bir insan bir şehre gitmiş. Şehrin kale kapısından içeri girince bunu yakalamışlar.

Eskiden kale kapıları vardı, surlar vardı. Burada da öyledir, Almanya'da öyle, Türkiye'de de öyleydi. Sonunda *burg* olan bütün yerleşme yerleri[nin] aslında bir kalesi var demektir. *Burg*, “kale” demektir. Edinburg vs.

Kapıdan bir şehre girmiş. Oradaki muhafızlar bakmışlar, bunu gözleri tutmamış, tıpsız bulmuşlar. Zaten derviş adam, yani fukarâ... Övünmüyor, giyinmiyor, fiyaka yapmıyor, saltanat [derdi] yok. Zaten yoldan gelmiş, tozlu topraklı... Zaten dünyaya metelik vermiyor. Parası pulu yok. Alim, ârif, kalbi zengin, duyguları güzel, evliyâ ayrı ama dış görünüşü itibariyle hırpânî bir insan.

“Gel buraya!” demişler. Yakalamışlar, sorgulamışlar, şüphelenmişler. “Sen galiba bizim düşmanımız falancanın casususun!” demişler. Adam da kendisini savunamamış veya karşı tarafı ikna edememiş. Komutan demiş ki;



“Kesin bunun kafasını, olsun bitsin!  
Mâdem casus, kesin bunu!”

Adamı kesmeye cellada götürürken adam diyor ki kendi kendine; -kendisiyle yani ego-suyla, kendi içiyle konuşuyor-

“Sen kitaplarda böyle okuduğun zaman, kaza ve hükm-ü ilâhiye razı olmayı söylüyordun, konuşuyordun, kabul ediyordun. Şimdi bak, Allah sana böyle bir olay hükmetmiş, başına böyle bir olay geldi, haksız yere yakalandın. Biraz sonra da cellat bir balta vuracak, kafan gövdenden ayrılacak. Buna da mı razısın?”

Şeytan içinden “isyan etsin de kâfir olarak ölsün” diye körüklüyor.

O da içinden gelen bu sese karşı demiş ki;

“Ne yapalım; herkesin bir ömrü var, benim ömrüm de bu kadarmış. Allah böyle hükmetmiş. Mazlum olarak ölmek de fena bir şey değil. Zalim olarak ölseydim daha fena olacaktı. Hiç olmazsa haksız yere mazlum olarak ölüyorum.”

#### d. Mahmud Es'ad Hocamızın Rh.a. Yaşadığı Uçak Kazası ve Hocamızın Halinin Hikayesi

Teslim. Kazaya rıza gösteriyor ve hükm-ü ilâhiye teslim oluyor. “Ne yapalım, kader böyleymiş...”

Bu gibi olayları ben birkaç sefer yaşadım. İnsanın en son anlarını tattım. Singapur’dan uçağa bindik. Bizim uçak kaza geçirdi, başladı aşağı gitmeye... Yere vurdu mu hayatımız bitecek, tamam. Yere çakıldıktan sonra yolcusunun yaşama imkânı ne kadardır?

Doğrudan doğruya düz/yatay gidiyorduk, uçağımız bir duvara çarpmış gibi bir gümbürtü oldu, ‘güm’ diye; herkes koltuklarından öne fırladı. Benim önümde bir koltuk vardı, ondan sonra *business class*ın duvarı vardı. Biz garibanlar yerindeydik, arka tarafta... Ben önümdeki koltuktan da havaya uçup duvara çarptım, o duvarın önündeki sıradaki adamın ense sine düştüm. Benim önümdeki adam daha ön tarafa uçacak bir yeri olmadığından üst tarafa çarptı. Uçağın üst tarafında ışıklar, hava ayarı yerleri, hostesi çağırma düğmeleri vardır. Vallâhi orayı kafası kadar deldi ve kafası kanlar içinde yere yığıldı. Arkadan ölenler oldu.

Bizim uçak aşağı gidiyor... “Hayat bu kadar-  
mış, ne yapalım...”

Benim aklıma bizim hatun geldi; “Bu ha-  
tun benim Hocamın bana emaneti, gideyim şu-  
nun yanına, kelime-i tevhid telkin edeyim.”  
dedim. Sürünerek yanına kadar gittim. Hanıma  
diyorum ki; *eşhedü en lâ ilâhe illallah...* O da  
benim dediğimi demiyor; *Allahümme salli alâ  
seyyidinâ Muhammed* tutturmuş, o da öyle  
söylüyor. Bu da fena değil, o da Peygamber  
Efendimiz’e salavât getiriyor. Ben *eşhedü en  
lâ ilâhe illallah* diyorum, o da *Allahümme salli  
alâ seyidînâ Muhammed* diyor.

Bir gümbürtü daha koptu, bir yere daha  
toslamış gibi olduk. Çok büyük bir ses de çıkı-  
yor, sarsılıyoruz da... Bir kamyon veya bir oto-  
büs duvara çarpsa, o kadar [ses çıkar.] Düşü-  
nün ki bir insan yerinden kalkıyor, öbür tarafa  
uçuyor. Arkadan boynu kırılanlardan ölenler  
oldu, sedyelerle götürdüler... Bir daha çarp-  
tık, düzeldik. Ben camdan baktım, yine yatay  
gitmeye başladık. Aşağıya denize veya dağa  
çakılmadık. Kanatlara baktım, uçağın kanat-  
ları sağlam... Ne olduğunu anlayamadık.

Kimse de izahatta bulunmadı. Aşağı indik. Kimisi hastaneye, kimisi mezara, kimisi bizim gibi otele gitti.

Ben hâlâ yaşıyorum, karşınızdayım, görüyorsunuz. Ama o zaman ölebilirdik. *Innâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn*. Hayatın son anını yaşadığımı hissettim. En son dakikası, aşağıya çarptığı zaman iş bitecek. Ölmeden üç-beş saniye önceki duyguları tattım. Her şey olabilir.

Fakat adam başı kesilmeye giderken kendi kendine diyor ki;

“Söyle bakalım! Sen eskiden ‘Allah’ın hükmüne razıyım.’ diyordun, ‘Allah’a bağlıyım.’ diyordun, ‘Allah’ı seviyorum.’ diyordun. Bak, Allah sana böyle haksız yere ölmeyi nasip etmiş. Nasılsın, ne haber?”

İçinden şeytan söylüyor tabii... O da diyor ki;

“Ne yapalım, Allah’ın hükmü böyle, hayat bu kadarmış; olursa olsun!”

Tam celladın yanına kadar gidiyorlar, birisi bağıyor, diyor ki;

“Hey! Durun! Yanlışlık oluyor, o adam suçsuz!”

Kafası kesilmiyor. Oraya kadar gidiyor, oradan kurtuluyor.

Adamın bir sözü çok güzel, hoşuma gitti.  
-Onu defterime not aldım.- Diyor ki;

“Vallâhi ölümden halâsıma değil, ölüme giderkenki ihlâsıma seviniyorum.”

“Vallâhi ölümden kurtulduğuma sevinmiyorum. Ölüme giderken imtihan oldum ya... Şeytan; ‘Bak, öleceksin...’ dedi; ama ‘Ölürsem öleyim.’ dedim ya... Vallâhi o ihlâsıma seviniyorum!” diyor.

İşte kadere rıza budur. Tasavvufun en yüksek mertebelerinden birisidir bu. *Tasavvuf* dediğimiz güzel yolun en yüksek seviyelerinden birisidir: Allah’ın hükmüne rıza gösterir. Goncagül de gelse “eyvallah” der, diken de gelse, eline batsa; “Ne yapalım, Allah’ın kadere” der. Padişah’tan hil’at/sırmalı kaftan da gelse, kefen de gelse “hepsi hoş” der. Bir zaman gelecek, hepimiz öleceğiz; çırpınmanın faydası yok. Bu dünyada kalan yok; herkes gelip, konup göçüyor. Demek ki kadere rıza önemli...

Tasavvufta en yüksek makam hangisidir?

Bazı alimlerimize göre en yüksek makam Allah aşkıdır, muhabbetullahtır. Yunus Emre gibi, Mevlânâ gibi Allah'a âşık olmak, Allah aşkıyla yanıp tutuşmak, Allah'ı sevmektir. Zaten rıza ve teslimiyet de biraz sevgiden oluyor. İnsan sevdiğinin her şeyine razı olur; "İster as, ister kes." der, teslim olur.

Peygamber Efendimiz bize böylece hadisin bu kısmıyla bunu da tavsiye etti. Sabırlı olun muhterem Newcastleli kardeşlerim! Bir de kaderin cilvelerine, imtihanlarına, Allah'ın hükmüne rıza gösterin, itiraz etmeyin, kafayı bozmayın. Müslümanlıktan dışarı çıkmayın. Allah'a âsi gelmeyin.

### e. Geniş Zamanda Dua Etmenin Üstünlüğü ve Şükür

Üçüncüsü: *Ve'd-duâu fi'r-rıhâ'*. "Geniş, rahatlık, serbestlik, iyilik zamanında dua etmek."

İnsanoğlu başı sıkışınca dua eder. Talebe ertesi gün imtihana gidecekse bir gün önceden abdest alır, namazlarını kılar, gusül abdesti alır, tesbih çeker, imtihana *Âyetel-kürsî* okuyarak girer.

"Daha önce aklın neredeydi?..

“Sorma hocam, biraz futbol oynadık, biraz şöyle yaptık, biraz böyle yaptık...”

Sıkışmayınca duaya yanaşmıyor. Kur’ân-ı Kerîm’de bildiriliyor. Gemiye biner, dalgalar gemiyi sarsmaya, sallamaya başlayınca; “Aman yâ Rabbi! Gemimizi batırma yâ Rabbi! Karaya sâlimen çıkarsam on tane koyun kurban edeceğim!” diye çeşit çeşit [vaadlerde bulunur.] Karaya çıktığı zaman unuttur.

Biz İstanbul’da Karaköy rıhtımından gemiye binerdik. Şiddetli lodos, dalgaların çok olduğu zaman... Sarayburnu’na açıldı mı, lodos Kadıköy vapurlarına çarpmaya başlar. Suyun içine vapurun bir önü dalar, bir arkası dalar, bir önü bir arkası... O zaman Kadıköy vapurundaki açıklar, saçıklar, herkes ‘bıdır bıdır’ dua eder.

Neden?

Gemi sallanıyor da ondan. Sıkıştı da ondan.

Ama güzel havalarda öyle yok.

*Anmazdı ama Allah’ın adını*

*Pabucu ayağını vurmuyunca*

*Günahkâr da sayılmazdı*

*Yazık oldu Süleyman Efendi'ye*

Orhan Veli'nin şiiri.

Ayakkabısı vurunca *Allah* diyor. Gemi salanınca *Allah* diyor. İmtihan vaktinde *Allah* diyor. Dükkân sahibi borç ödeyeceği zaman; “Yâ Rabbi! Beş param yok, kasa bomboş... Ne olur, beni alacaklılara karşı mahçup etme!” Başı sıkışınca dua ediyor. Bu makbul değil. Geniş zamanında, bir ihtiyaç görünmediği zamanda dua makbul. O sevgiden oluyor, ötekisi sıkışmaktan oluyor. Sıkıştı mı duayı herkes yapar. En dinden imandan uzaklar bile o zaman sofulaşıyor, sofulardan sofu oluyor, daha ileri oluyor; ama sâir zaman [öyle yapmıyor.]

Demek ki Allah'ı bolluk ve genişlik zamanımızda unutmayacağız. Nasihat bu. Zenginsiniz, rahatsınız, sıhhatlisiniz, ağrınız sızınız yok, başınız dinç, herhangi bir sorunuz yok, iyisiniz, hoşsunuz, güzelsiniz... Allah daha iyi etsin, maşaallah, gözümüz yok. Şimdi dua edeceksiniz. Duanın kıymeti şimdi. Sıkıştığı zaman zaten herkes dua ediyor. O zaman kıymetli olmuyor. Hatta Allahu Teâlâ hazretleri; “Sen genişlik zamanında bana dua etmeyi



unuttun, Şimdi senin duanı kabul etmiyorum!” diyebilir.

Onun için, Allah’ı hiç unutmayın! Hatta “Elhamdülillah ki hiçbir derdim yok.” diye, o nimeti dűŐünüp ondan dua edin. Hatta dertli bir insanı gűrdűğünüz zaman; “Yâ Rabbi! Bu kuluna o derdi vermişsin; sana çok Őükür ki ben elhamdülillah öyle bir derde mâruz değilim!” [deyin.]

Kimisi kör, kimisi topal, kimisi hastalıklı, kimisi felçli, kimisinin vücudu seninki kadar güzel değil ve çirkin, vesaire vesaire... Kimisinin başına hayatta piŐmiş tavuğın başına gelmeyecek olaylar gelmiş geçmiş... Sana gelmemiş, diyeceksin ki;

Elhamdülillah! Elhamdülillah ki Allah bana rahatlık vermiş. Çok Şükür ki böyle kırmızı halılı, güzel tavanlı, iŐlemeli duvarlı, avizeli bir salonda oturmuşuz sevgili Peygamberimiz Habîbullah Muhammed-i Mustafâ’nın güzel sözlerini dinliyoruz, ne mutlu! Karnımız da tok.

Karnımız tok, sırtımız da pek, üŐümüyoruz da. Bir sıkıntısı olan yok elhamdülillah, çok Şükür yâ Rabbi! Sana hamd olsun yâ Rabbi!

Nice dertli kulların varken bize bu nimetleri vermişsin.

Kim bilir Bosna'dakiler, sırpların arasında yaşayanlar ne yapıyor? Yiyecekleri var mı? Çeçenistan'dakilerin durumu nasıl? Somali'dekiler su bulabiliyorlar mı? Amerikalılar oraya çıktıkları zaman kuyu mu kazdılar, onların kuyularını mı kazdılar? Ne oldu yâ Rabbi!.. Afrika'da hayvanlar bu kuraklıktan kavruluyor, tam yazın en sıcak zamanındayız su bulabiliyorlar mı acaba? Başka dertli yerler neresiyse... Cezayir'deki kökten dincileri acaba keklik avlar gibi hükümet kuvvetleri maske takıp sokak aralarında güm güm avlıyorlar mı acaba? Mısır'daki şeylerin durumu nasıl vesaire... Elhamdülillah böyle bir silah tehdidi yok, bir şey yok, bir şey yok, bir şey yok yani...

Çok şükür, [o zaman] ne yapacağız?

Dua edeceğiz. Geniş zamanda Allah'ı unutmamak, geniş zamanda Allah'a dua etmek, geniş zamanda şükretmek, Allah'ın kendisine verdiği nimetleri bilmek ve Allah'a sevgiyle bağlanmak. Bu tavsiye edilmiş oluyor.

Üç şeyi Peygamber Efendimiz bize, benim dilimle size, ve bana da tabii, ben de dahilim,

[ben de] sizin bir kardeşinizim, [tavsiye etti.] Çok önemli üç şeyi Allah Peygamberimiz vasıtasıyla bize tavsiye etti. Sabırlı olacağız, sabredersek mükafaat var. Allah'ın hükmüne, işine rıza göstereceğiz, hoş göreceğiz, hoş bakacağız, itiraz etmeyeceğiz. Geniş zamanda nimetler içinde yüzerken duayı unutmayacağız, Allah'ı unutmayacağız. Dindarlık sadece sıkışık zamanlara mahsus değildir. Biz her zaman Allah'ın kuluyuz, her zaman Allah bize nimetlerini saçıyor. Nimetlerini bize gark ediyor, biz de her zaman [bu nimetleri] Allah'a duada anacağız, unutmayacağız. Bir hadis bu.

## f. Müslümanlar Arası Sevgi ve Kardeşlik Bağını Oluşturan Üç Şey

İkinci hadîs-i şerîf:

ثَلَاثٌ يُصَفِّينَ لَكَ وَدَّ أَخِيكَ: تَسَلَّمَ عَلَيْهِ إِذَا  
لَقَيْتَهُ، وَتَوَسَّعَ لَهُ فِي الْمَجْلِسِ، وَتَدَعَوْهُ بِأَحَبِّ  
أَسْمَائِهِ

*Selâsün yüsaffîne leke vüdde ahîke tüsel-  
limü aleyhi izâ lakîtehû ve tüvessi'ü lehû fi'l-  
meclisi ve ted'ûhü bi-ehabbi esmâihî.*

Efendimiz, Hz. Ömer *radıyallahu anh*'ın rivayet ettiğine göre müslümanların arasındaki kardeşlik bağları, arkadaşlık bağları kuvvetli olsun, birbirlerini sevsinler diye bizlere üç şey öğretiyor. Yani müslümanlar müslümanların kardeşidir, arkadaşındır, dostudur, birbirlerini sevmeleri, dost olmaları lazım. Buyuruyor ki;

“Üç şey vardır ki arkadaşının sana karşı olan muhabbetini sâfileştirir, yoğunlaştırır.” Böyle saf bir sevgi meydana gelir. Sâfi bir sevgi, hâlis bir sevgi meydana getirir.

Nedir bunlar?

Bir, *tüsellimü aleyhi izâ lakîtehû*. “Karşılaştığın zaman selam verirsin ona.” *es-Selamu aleyküm*. “Allah’ın selâmı, rahmeti, bereketi üzerine olsun.” filan diye.

Tabii “biz şimdi onu zaten yapıyoruz” diyebilirsiniz ama bunu yapmak dedelerimizden öğrendiğimiz bir şey. Dedelerimiz de bunu Peygamber Efendimiz'den öğrendiler. Eskiden insanlar bunu yapmıyordu. Şey [Hayvan] gibi gelirler geçip giderlerdi, insanlar birbirilerine selam vermezlerdi. Ama İslâm selam vermeyi koyuyor ortaya. Kardeşine karşılaştığın zaman selam verirsin.

Selam ne demek?

“Ben sana dünyada âhirette Ően ve esen kalmanı, dünyada mutlu olmanı âhirette de cennete girmeni temenni ediyorum” demek. Selam bu. Sıradan bir Şey değil, yani günaydın demek gibi değil daha derin anlamı var.

*T sellim  aleyhi iz  lakîtehû.* “[Arkadaşınla] karşılaştığın zaman ona selam verirsin.”  
*Ve tüvessi’u leh  fi’l-meclisi.* “Ve mecliste onun da rahatça oturması için [ona] yer açarsın.”

Şimdi burada tabii ortada yerler var zaten, öyle bir Şey bahis konusu değil ama Peygamber Efendimiz’in meclisini düŐünün; ne kadar rağbet, ne kadar istek vardı. Bizim İskenderpaŐa Camiine gelseniz adam bir dizini yere koydumu Ő kreder,  teki dizi havada, sıkışık...

O zaman ne olacak?

Birisi yer a arsa, “bu kardeşim bana yer açtı” diye bayağı sevinir. Hac ve umreye gidenler kaç kiŐidir içinizde bilmem, [hac ve umrede] de oluyor. Gidiyorsunuz, Peygamber Efendimiz’in mescidinde namaz kılacaksınız veya Mekke’de K be-i MüŐerrefe’nin olduğu

mescide gidiyorsunuz, namaz kılacaksınız. Cuma günü, yukarıda korkunç bir sıcak var, güneş var yani insanı hastanelik eder, Ekvatorun [yani] o kuşağın güneşi. İstiyorsunuz ki açıkta kalmayım, gölge bir yere ben de gireyim... Ama milyonlarca, yüz binlerce insan, yer yok. Cami tıklım tıklım dolmuş, sen biraz geç kalmışsın. Cumaya yarım saat kala gittin mi hapi yuttun, yer bulamazsın. Bir saat bir buçuk saat önceden geleceksin, üst kata çıkacaksın da öyle yer bulursun.

Orada çok olan hadiselerden birisi [şudur]. Birisi Hakan'ın oturduğu gibi oturmuş. Bu tarzda oturmak var ya, bağdaş kurmak diyoruz. Senin de oturduğun gibi öyle oturmuş. Şimdi ikiniz yan yana gelseniz ben de içeri gelsem oturacak başka yer yok. "Hakan bey sen biraz toparlan sen de biraz toparlan şuraya ben otursam" diye düşünüyorum mesela. Gidiyorsun adamın yanına; "Müsaade edersen ben de şuraya sığınayım. Dışarısı sıcak içerisi serin." vesaire filan [diyorsun], yer vermiyor. Vermem diyor. Yer Allah'ın yeri ama, "ben vermem" diyor, vermiyor.

“Ya ben istemiyorum Şu ihtiya adama ver, babam yanımda, o otursun?”

“Hayır!” diyor, “Erken gelseydin! Mescidde başka yer yok mu?” diyor mesela.

Bu sefer insan kızıyor, bazısı o zaman kavga ediyor. Mesela diyor ki;

*E hâzâ mekânü ebûke?* “Burası babanın yeri mi?” Haydii... Mescid-i Nebevi’de veya Mescid-i Haram’da mahalle kavgası gibi yer kavgası başlıyor. Ama birisine, “Gel kardeşim Şuraya da sen otur.” dediğın zaman ona dünyaları vermişsin gibi seviniyor, çok makbule geçiyor. Burada da Peygamber Efendimiz diyor ki;

*Ve tüvessi’u lehû fi’l-meclisi.* “Toplantı yerinde ona bir yer ayarlayıp açiverip sen de otur dersen o da sevgiyi artırır.”

Karşılaştığın zaman selam verirsin, toplantı yerinde onun oturmasına yer açarsın. Şimdi bu iş burada anlaşılmaz da, benim anlattığım gibi durumlarda anlaşılıyor. Yani gönlünü hoş edecek bir Şey.

Bu gönlünü hoş edecek Şey zamana göre değışir. Geniş bir yerde, “Gel kardeşim buraya

otur.” demenin bir anlamı yok ama dar yerde anlamı var. Suyun çok olduğu soğuk bir yerde, “Al kardeşim şu suyu iç.” [demenin bir] anlamı yok. Tamam kardeşim demin içtim, istemiyorum. Ama Arafat’ta kıymeti var. Sıcak... Otobüste kıymeti var, “al kardeşim” diyor, nasıl hoşuna gidiyor! Suyu bitirmek istemiyorsun böyle yudum yudum içiyorsun, çok kıymetli oluyor. Demek ki her ikramın yeri var. Yerine göre makbule geçiyor veya yerine göre olağan, sıradan bir ikram oluyor, çok bir tesir uyandırmayabiliyor.

Bir, karşılaştığın zaman selam verirsin. İki, meclise geldiği zaman “gel buyur otur” diye yer açarsın. Üçüncüsü;

*Ve ted’ûhü bi-ehabbi esmâihî.* “Ve ona hitap ederken onun en hoşuna gidecek sıfatla ona hitap edersin.”

“Gel aziz kardeşim, canım kardeşim buyur.”

Bu hoşuna gider. Ya bu bana canım kardeşim, aziz kardeşim dedi [diye] hoşuna gider.

Ve yahut aksini düşünelim, Peygamber Efendimiz diyor ki;



“Âhir zamanda bir takım insanlar türeyecek birbirlerine selamları lanetleşme olacak.” Gel ulan bilmem ne ... nokta nokta. Ulan’ı söylüyorum da geriye kalanını söyleyemiyorum. Nasılsın bilmem ne ... nokta nokta yine...

Birisi arkadaşını mahkemeye vermiş, demiş ki;

“Hakim bey bu bana köpoğlu dedi, bundan davacıyım.” [Hakim;]

“Dedin mi buna bu sözü?” diye ötekisine sormuş.

“Dedim hakim bey.” demiş. “Evet, dedim ama biz bununla çocukluk arkadaşız, mahalle arkadaşız. Futbol oynadık, beraber gezdik tozduk, okula gittik. Çok samimiyiz, samimiyetten aramızda böyle teklif olmadığından ‘nasılsın köpoğlu’ dedim. Hakaret makamında değil öyle söyledim.” demiş.

Samimi arkadaşymış da ondan bunlar böyle söylerler yani bu hakaret makamında söylenmiş bir söz değildir, samimiyetten dolayı böyle söylemiş.” diyor. [Hakim bu sefer];

“Ne dersin, böyle savunuyor bu avukat?” diye bu tarafın avukatına soruyor. [O avukat da;]

“Doğru söylüyor köpoğlu.” diyor.

O da onun samimi arkadaşıymış. Bu avukat da ötekisinin samimi arkadaşıymış.

Tabii ben bunu hatırdaki kalsın diye bir fıkra olarak söylüyorum. Yani bazı insanlar birbirlerine hakaretle selamlaşıyor. Bu âhir zaman alâmetiymiş, kıyamet alâmetiymiş. Yani en güzel isimle değil de en ağır sözle hatta küfürle [selamlaşıyor,] oda ona sırıttıyor, gülüyor, hatta memnun oluyor; o da ona öyle bir cevap veriyor filan kol kola giriyorlar gidiyorlar filan, acayip...

Ama İslâm’da nasıl?

Ona en hoşuna gidecek bir sıfatla hitap etmek, bu güzel bir şey. Bizim şu anda bakan olan bir arkadaşımız, kardeşimiz, ihvânımız var, onu beğenirim. Karşısında hitap ettiği insana en hoşuna gidecek sıfatı söylemeyi çok iyi bilir. Bu çok önemlidir yani beşerî münasebetlerde, günlük konuşmalarda, iş konuşmalarında,

rında da, yaşantınızda dikkat ederseniz, hayatta başarı kazanmak için dikkate edilecek inceliklerden birisi budur. Belki Deyil Karnici [Dale Carnegie]'in kitabında da vardır. Bilmiyorum, yani tahminen [söylüyorum]. Ona en güzel sıfatla hitap edeceksiniz. Mesela doktora yapmışsa, “Nasılsın doktor bey? dersiniz, “Bu benim doktora yaptığımı biliyor.” filan [diye] buraları [omuzları hemen] kabarıır.

Veyahut Arapça'da, “Nasılsın üstad?” deniyor. *Keyfe hâluke yâ üstâz* diyorsun hoşuna gidiyor. Veyahut *yâ şeyh* diyorsun. Arapça'da *şeyh* “beyefendi” mânasına geliyor. *Yâ şeyh* diyorsun memnun oluyor filan. “Yâ seyyid, seyyidî!” diyorsun. Seyyidî, “benim efendim, sahibim” demek. Ooo! Arap bayılıyor böyle eriyor artık. Böyle güneş görmüş dondurma gibi yerlere akıyor.

Yani güzel bir hitapla hitap etmek önemli. Bunu hayatta siz de şey yapabilirsiniz. Bir insanı kızdırmak istiyorsanız hoşlanmadığı sıfatıyla söyleyin. Mesela kadı körse, “Nasılsın kör kadı?” dersin, doğru bile olsa, kör bile olsa kadı kızar. “Nasılsın kör kadı?” diyecek kadar doğrucu olmamak lazım. “Nasılsın kömür gözlü

kadı?” desen ona da kızar; bu benimle dalga geçiyor, kör olduğumu görüyor, “kömür göz-  
lüm” diyor der. Yani dengeli, ölçülü, güzel bir  
hitapla hitap etmek âdâb-ı muâşeretin incelik-  
lerinden birisidir. İkinci hadîs-i şerîf bu.

### g. İmanı Olgunlaştırıp Tamamlayan Üç Şey, Hocamızın Yaşadığı Olay

Üçüncü hadîs-i şerîfe geçtik:

ثَلَاثَةٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ يَسْتَكْمِلُ إِيمَانَهُ رَجُلٌ لَا  
يَخَافُ فِي اللَّهِ لَوْمَةً لَائِمَةً وَلَا يُرَائِي بِشَيْءٍ مِنْ  
عَمَلِهِ وَإِذَا عُرِضَ عَلَيْهِ أَمْرَانِ أَحَدُهُمَا لِلدُّنْيَا  
وَالْآخِرُ لِلْآخِرَةِ اخْتَارَ أَمْرَ الْآخِرَةِ عَلَى الدُّنْيَا

*Selâsetün men küne fîhi yestekmilü  
îmânühû racülün lâ yehâfu fillâhi levmete  
lâim ve lâ yürâi bi-şe'in min amelihî ve izâ  
urida aleyhi emrâni ehadühümâ li'd-dünyâ  
ve'l-âharu li'l-âhirati ihtâra emra'l-âhirati  
ale'd-dünyâ.*

Bu hadîs-i şerîfi Ebû Hüreyre *radiyallahu*  
anh'ten İbn Asâkir rivayet eylemiş. Peygamber  
Efendimiz buyuruyor ki;

“Üç şey vardır ki kimde bu üç şey bulunursa o imanını tamamlamış, olgunlaştırmış, sağlam bir iman sahibi olmuş demektir.”

Bu anlatacağım duruma sahipseniz siz de kendi kendinizi ölçün, kendi kendinizi muhasebe edin, kendi kendinizi terazinizle tartın. Bakalım sizin imanınız bu ölçülere göre nasıl.

*Racülün lâ yehâfu fillâhi levmete lâim.*  
“Allah yolunda yapacağı iyi bir şeyi yaparken kimseden korkmadan yapar, kınayanın kınamasına, ayıplayanın ayıplamasına aldırılmaz.”  
Bir insan bu duyguya erişebilmişse imanını kuvvetlendirebilmiş demektir. Bir misalle açıklayayım:

Ben üniversite son sınıfta iken Haydarpaşa Numune Hastanesi’nde ameliyat olacaktım. Beş vakit namazımı kılan bir insandım. Cami [diye] namaz kılacak [bir] yer yoktu. Koğuştan pijamayla çıktım, sağa baktım, sola baktım namaz kılacak yer yok. Koğuştan çıktım namaz kılacak yer arıyorum, koca hastanede yer yok. Hastanede âhiret durağı, kimisi belki ölüp âhirete gidecek [ama] namaz kıla-

cak yer yok. Halbuki bunların [bu hıristiyanların] hastanelerinde kimbilir çapeller [Chapel], kiliseler, bir şeyler vardır.

[Koca hastanede bir ibadet yeri] yok! Namaz kılacağım, utanıyorum. Namaz kılarken birisi beni görecekt diye utanıyorum, kız gibi utanıyorum. Açılmış gibi, sanki giyimim yokmuş gibi utanıyorum. Aradım taradım, abdestim var, saate bakıyorum namaz geçecek, utanıyorum. Saklı bir yerde namaz kılacağım, bodrumda, toprağın dibinde, merdiven altında öyle bir yer bulamadım. Bulamadım, bahçeye çıktım. “Ne yapayım ne edeyim?” [diye düşünürken] sonra aklıma bir şey geldi, [kendi kendime] dedim [ki];

“Ya bu utanma duygusu ne yani? Niçin, neye utanıyorum?”

Ne yapıyorum?

“Allah emretti, müslümanlara namaz kıl dedi, ben de Allah’ın emrini tutacağım. Utanmam, utanmamalıyım.” dedim, ilk defa kendi utancımı orada yendim, çimenlerin üstünde, Haydarpaşa Caddesine bakan hastane bahçesinde Allahuekber namaza durdum. Yine biraz

utandım ama hiç olmazsa utancımı yendim, namazımı kıldım.

Şimdi kimisi utanıyor namazı kaçırıyor. Abdesti var, “ya şimdi burada ayıp olur” [diye] namazı kaçırıyor.

Niye ayıp olsun [canım]?

“E şimdi burada namaz kılınır mı?”

E namaz kılınacak yer yoksa kılınır. Ne yapalım yapsaydı. Koridorda, havaalanında, hastanede, devlet dairesinde, tren istasyonunda namazı kılacağız mesela. Ne yapalım, yer yok... Yani iyi anlaşılınsın diye söylenmiş bir söz.

Mü'min inancı dolayısıyla Allah'ın rızasına uygun iyi bir şey yapacağı zaman utanmamalı, yapacağı şeyi yapmalı, utanmamalı.

Kim utansın?

Günah işleyen utansın, Allah'a âsi olan utansın! Ben niye utanayım, Allah'ın emrini tutacağım, bu bir. Eğer bir kişi iyi bir iş yapacağı zaman utanamayacak kadar içi, duyguları sağlam, kendine hakimse o iyi bir imana sahiptir, imanını kuvvetlendirmiş demektir. Bu sizde yoksa bendeki gibi utanma gibi bir şeyler varsa demekki bunu aşacaksınız, Allah yolunda

kınayanın kınamasından korkmayacaksınız bu bir. İkincisi;

*Ve lâ yürâî bi-şe'in min amelihî.* “İşlediği hiçbir işten dolayı gösteriş ve mürâîlik ve riyakârlık yapmazsa.”

Cuma vaazlarında, camiye gittiğiniz zaman hutbelerde, vesairede duymuşsunuzdur, mürâîlik yani riyakârlık yani gösteriş için iş yapmak İslâm'da çok ayıptır, çok günahdır, çok yanlıştır, doğru değildir. Bir insan yaptığı şeyi Allah rızası için yapar. Yaptığını Allah rızası için yapar, gösteriş için yapmaz. Eğer gösteriş için yapıyorsa böyle insana riyakâr denir. Gösterişçi, mürâî denilir. Böyle olmayacak. Yaptığı hiçbir şeyi gösteriş için, riyakârlık için yapmıyorsa, sırf Allah rızası için yapıyorsa çok iyi.

Bunun da bir misalini verelim. Olmuş bir olay. Birisi anlatmış bizim arkadaşlardan birisine. Milli Selamet Partisi zamanında bir devlet dairesine girmiş. Devlet dairelerinden birisine [memur olarak] girmiş, nasıl girdiğini anlatıyor;

“Yüz 25 kuruş verdim bir takke aldım, Erbakan'ın namaz kıldığı camide üç defa namaz



kıldım, ondan sonra bu memuriyete tayin oldum.” diyor.

Bu adamın kıldığı namazların kıymeti varmı?

Yok.

Neden?

Maksadı devletin dairesine memuriyete girmektir, müdürü tavlayıp, avlayıp, kendini dindarmış gibi gösterip devlet dairesine girmektir, girdi. Takkeyi alırken o maksatla aldı namazı kılarken de, belki abdestsiz kıldı, o maksatla kıldı. Mürâî, yani gösterişçi. İşte bunun yaptığı şeyin bir kıymeti olmuyor. Çünkü gösteriş için, riyakârlık için yapıyor.

Nasıl olacak?

Bir müslüman yaptığı şeyi ihlasla, halis niyetle, imanla, Allah rızası için yapacak, gösteriş için yapmayacak. Hatta gösteriştan kaçınacak, gösteriş yapmamaya gayret edecek. İkincisi bu. Üçüncüsü de;

*Ve izâ urida aleyhi emrâni ehadühümâ li'd-dünyâ ve'l-âharu li'l-âhirati ihtâra emra'l-âhirati ale'd-dünyâ.* “Karşısına aynı

anda ya onu ya onu yapması gereken iki iş çıkarsa...”

Şöyle mi yapsam şöyle mi yapsam?

“Ve birisi âhîret işi, sevap kazanmaya yarayan bir iş olsa ötekisi de dünya işi, para kazanmaya yarayan bir iş olsa....”

Para kazanacak işi mi yapsam sevap kazanacak işi mi yapsam?

Önüne iki ihtimal geldi birisi parra parra... Bir de iki “r”harfiyle “parra”, ötekisi de sevap.

“Önüne iki tane iş geldiği zaman eğer sevap olanı, âhîret için olanı dünyalık için olana tercih ediyorsa bu da imanı da sağlamdır.”

Kuvvetli imanın, imanın tam sağlamlaştığı, betonlaştığının üç alâmeti var: İyi bir şey yapacağı zaman kınayanın kınamasından korkmamak, yaptığı bir sevaplı işi gösteriş için yapmamak, önüne iki iş çıktığı zaman sevaplı olanı tercih etmek, dünyevî menfaatli olanı tercih etmemek, sevaplı olanı tercih etmek.

Bu en çok günlük hayatımızda Cuma günü olur. Cuma namazı farzdır, Allah emretmiştir.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ  
الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ  
ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

*Yâ eyyühellezîne âmenû izâ nûdiye li's-salâti min yevmi'l-cumu'ati fe-s'av ilâ zikrillâhi ve zeru'l-bey'a zâliküm hayrun leküm in küntüm ta'lemûne.*<sup>4</sup> “Ey iman edenler! Cuma namazının ezanı okunduğu zaman alış-verişi bırakın. Cuma namazına gelin.” diyor Allah, sevap var.

*Zâliküm hayrun leküm in küntüm ta'lemûne.* “Eğer aklınız erse, bilerseniz, aklederseniz bu sizin için daha hayırlıdır.” Allah, “Böyle yapın!” diyor ama Cuma günü geldi mi dükkanda para kazanmak var, namaz kılmak var; camiye gidip sevap kazanmak var veyahut bilmem şu şu faydaları kaybetmek var.

İşte bir ölçü. Daha başka şeyler de olabilir. Mahkemede doğruyu söylerse sevap kaza-

---

<sup>4</sup> 62/Cuma, 9.

nacak, yalan söylerse, menfaati, dünyalığı yerine gelecek, yalan şahitlikle cebine para girecek vesaire vesaire...

Ne yapacak?

Sevaplı olanı tercih edecek. Mesela...

Demek ki bu akşam okuduğumuz üç hadîs-i şerîfte, hadîs-i şerîflerden bize çıkan nasihatler dokuz tane. Üç üç üç... Üç hadis okuduk hepsinde de üçer [nasihat]. Hatırlamaya çalışalım:

**Bir;** belalara, imtihanlara uğradığımız zaman sabretmek.

**İki;** Allah'ın hükmüne, bizim için takdir ettiği mukadderâta itiraz etmemek, edepsizlik, küstahlık yapmamak, bağırıp çağırmamak, isyan etmemek, kadere rıza göstermek.

**Üç;** rahatken, ihtiyacı yokken, şenken şakrakken duayı ihmal etmemek; sıkıştığı zaman [dua etmek] değil, genişlik zamanında da duayı ihmal etmemek.

**Dört;** arkadaşınla karşılaştığın zaman ona güzelce selam vermek.

**Beş;** o senin olduğun bir meclise geldiği zaman, “Gel kardeşim yanıma otur.” diye ona yer açmak.

**Altı;** ona en güzel hitapla hitap etmek; aziz kardeşim, sevigli kardeşim. !Gel aslanım bakalım!” “Gel bakalım gözümün nûru, gönlümün sürûru!” filan neyse, tamam.

**Yedincisi;** müslüman yaptığı şeyi, iyi bir şeyse, yaparken kınayanın kınamasından korkmayacak.

**Sekizincisi;** yaptığı âhiret işini gösteriş için yapmayacak, namazı memuriyete tayin edilmek için kılmayacak. “Şu kayın peder olasıcanın gözüne gireyim de kızını bana versin.” diye yanında dolaşmayacak.

**Dokuzuncusu** da; önüne çatal iki seçenek geldiği zaman, alternatif diyorsun ama ben demiyorum, karşınıza seçenek geldiği zaman, birinde sevap var ötekisinde menfaat var, sevap olanı tercih etmek.

Ne yapacağız bundan sonra?

[Bundan sonra] böyle yapacağız inşaallah.

Allah duyduklarımızı anlamak, anladıklarımızı hafızamızda tutmak, hafızamızda tuttuklarımızı da hayatımızda uygulamak nasip etsin. Sevdiği kul olmayı nasip etsin. Peygamber Efendimiz'in mübarek ashâbı gibi temiz imanlı, sağlam imanlı güzel müslümanlar olmayı nasip etsin. Hem dünyada bahtiyar eylesin hem de âhirette cennetle cemaliyle müşerref eylesin, Peygamber Efendimiz'e komşu eylesin. Allah hepinizden razı olsun.

*Subhâne rabbînâ rabbi'l-izzeti ammâ yasifûn ve selâmün ale'l-mürselîn velhamdü lillâhi rabbi'l-âlemîn el-Fâtiha.*

**Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN**  
**28 Rebîü'l-Âhir 1418 / 01.09.1997**  
**Newcastle/ İngiltere**

[Bütün KONFERANSLAR'a PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)



**SERVER**  
**Kürsü**